

CURS 11_12

Circuite trifazate

CIRCUITE TRIFAZATE

Prin sistem trifazat se înțelege orice sistem format din 3 mărimi sinusoidale:

$$\begin{cases} a_1(t) = \sqrt{2}A_1 \sin(\omega t + \varphi_1) \\ a_2(t) = \sqrt{2}A_2 \sin(\omega t + \varphi_2) \\ a_3(t) = \sqrt{2}A_3 \sin(\omega t + \varphi_3) \end{cases}$$

Cazurile particulare:

referitor la valorile eficace:

Sistem **simetric** dacă $A_1 = A_2 = A_3 = A$

Dacă cele 3 mărimi sunt oarecare atunci sistemul se cheamă sistem **nesimetric**.

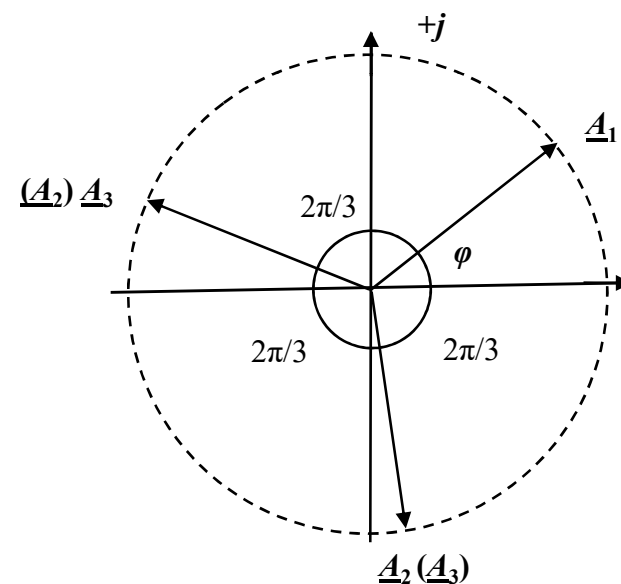
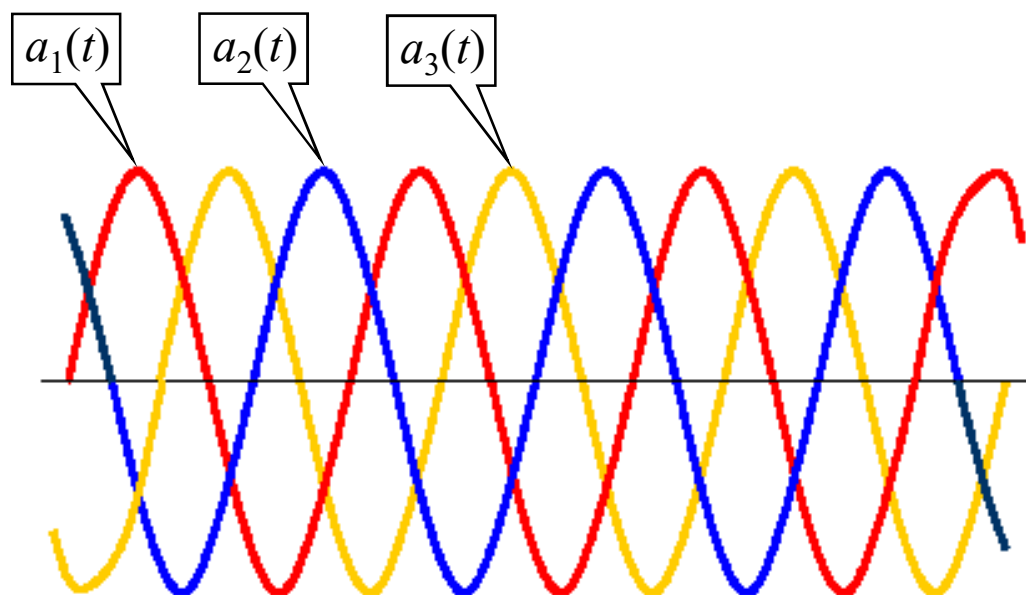
referitor la defazaje

$\varphi, \varphi - \frac{2\pi}{3}, \varphi - \frac{4\pi}{3}$ sistem trifazat **de succesiune directă**

$\varphi, \varphi + \frac{2\pi}{3}, \varphi + \frac{4\pi}{3}$ sistem trifazat **de succesiune inversă**

Considerăm un sistem trifazat simetric direct:

$$\begin{cases} a_1(t) = \sqrt{2}A \sin(\omega t + \varphi) \rightarrow \underline{A}_1 = Ae^{j\varphi} \\ a_2(t) = \sqrt{2}A \sin\left(\omega t + \varphi - \frac{2\pi}{3}\right) \rightarrow \underline{A}_2 = Ae^{j\left(\varphi - \frac{2\pi}{3}\right)} = Ae^{j\varphi} e^{-j\frac{2\pi}{3}} \\ a_3(t) = \sqrt{2}A \sin\left(\omega t + \varphi - \frac{4\pi}{3}\right) \rightarrow \underline{A}_3 = Ae^{j\left(\varphi - \frac{4\pi}{3}\right)} = Ae^{j\varphi} e^{-j\frac{4\pi}{3}} \end{cases}$$

Pentru simplificarea scrierii se introduce un numar complex notat cu “**a**” de modul 1 și

argument $\frac{2\pi}{3}$.

$$a = e^{j\frac{2\pi}{3}} = \cos \frac{2\pi}{3} + j \sin \frac{2\pi}{3} = -\frac{1}{2} + j \frac{\sqrt{3}}{2}$$

a = **operator de rotație** datorită faptului că prin înmulțirea oricărui numar complex cu el

rezultă un numar complex având argumentul majorat cu $\frac{2\pi}{3}$ adică rotit în sens

trigonometric cu $\frac{2\pi}{3}$

$$\begin{cases} \underline{A}_1 = Ae^{j\varphi} \\ \underline{A}_2 = Ae^{j\varphi} e^{-j\frac{2\pi}{3}} = a^2 \underline{A}_1 \\ \underline{A}_3 = Ae^{j\varphi} e^{-j\frac{4\pi}{3}} = a \underline{A}_1 \end{cases}$$

$$\begin{cases} \underline{A}_1 = Ae^{j\varphi} \\ \underline{A}_2 = Ae^{j\varphi} e^{-j\frac{2\pi}{3}} = a^2 \underline{A}_1 \\ \underline{A}_3 = Ae^{j\varphi} e^{-j\frac{4\pi}{3}} = a \underline{A}_1 \end{cases}$$

$$\begin{cases} \underline{A}_1 \\ \underline{A}_2 = a^2 \underline{A}_1 \\ \underline{A}_3 = a \underline{A}_1 \end{cases}$$

sistem trifazat simetric direct

$$\begin{cases} \underline{A}_1 \\ \underline{A}_2 = a \underline{A}_1 \\ \underline{A}_3 = a^2 \underline{A}_1 \end{cases}$$

sistem trifazat simetric invers

$$a = e^{j\frac{2\pi}{3}} = \cos \frac{2\pi}{3} + j \sin \frac{2\pi}{3} = -\frac{1}{2} + j \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$a^2 = e^{j\frac{4\pi}{3}}$$

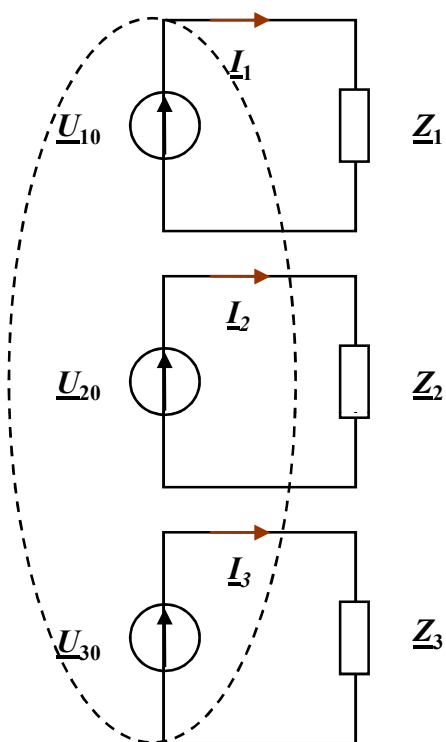
$$1 + a + a^2 = 0 \Rightarrow \underline{A}_1 + \underline{A}_2 + \underline{A}_3 = (1 + a + a^2) \underline{A}_1 = 0$$

$$\underline{A}_1 + \underline{A}_2 + \underline{A}_3 = 0$$

Pentru un sistem trifazat simetric direct sau invers la orice moment suma celor trei mărimi sinusoidale este identic nulă.

Sisteme de tensiuni și curenți în rețele trifazate.

Conexiuni în rețele trifazate.

$$\begin{cases} \underline{Z}_1 = \underline{Z}_2 = \underline{Z}_3 = \underline{Z} \\ \underline{Z}_1 \neq \underline{Z}_2 \neq \underline{Z}_3 \end{cases}$$

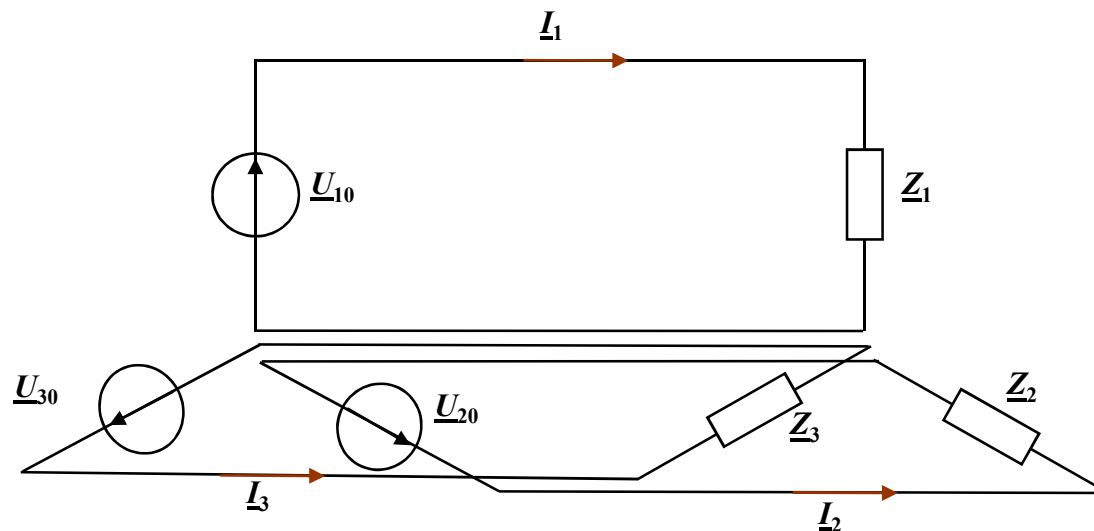
$$\underline{U}_{10} = \underline{U}$$

$$\underline{U}_{20} = a^2 \underline{U}$$

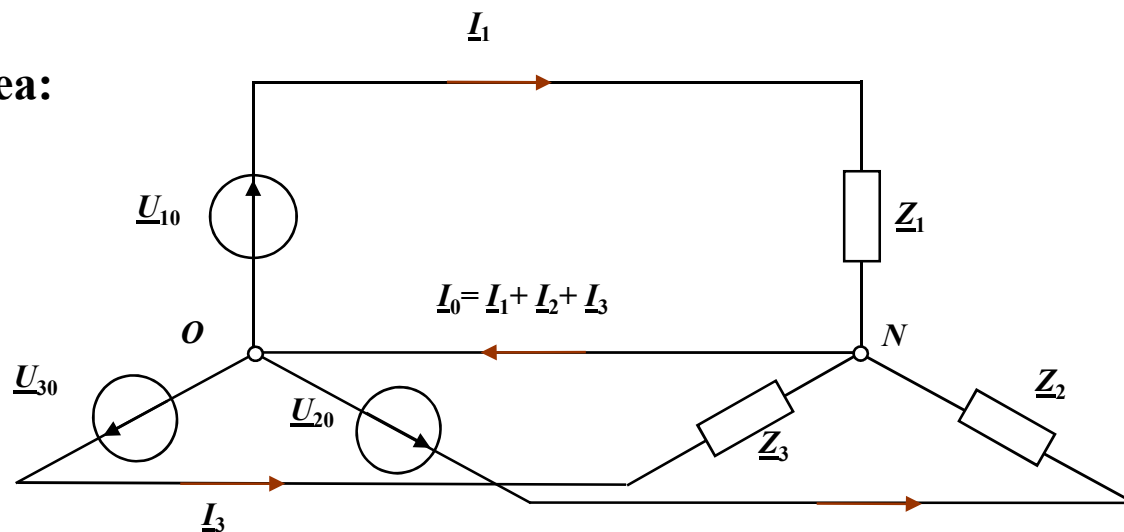
$$\underline{U}_{30} = a \underline{U}$$

Ansamblul celor 3 surse poartă denumirea de **generator** iar ansamblul celor 3 impedanțe poartă denumirea generică de **receptor**. Dacă $\underline{Z}_1 = \underline{Z}_2 = \underline{Z}_3 = \underline{Z}$ se spune că receptorul este echilibrat. În caz contrar receptorul este dezechilibrat.

Fiecare dintre cele 3 circuite poartă denumirea de **fază**.

Conexiune stea:

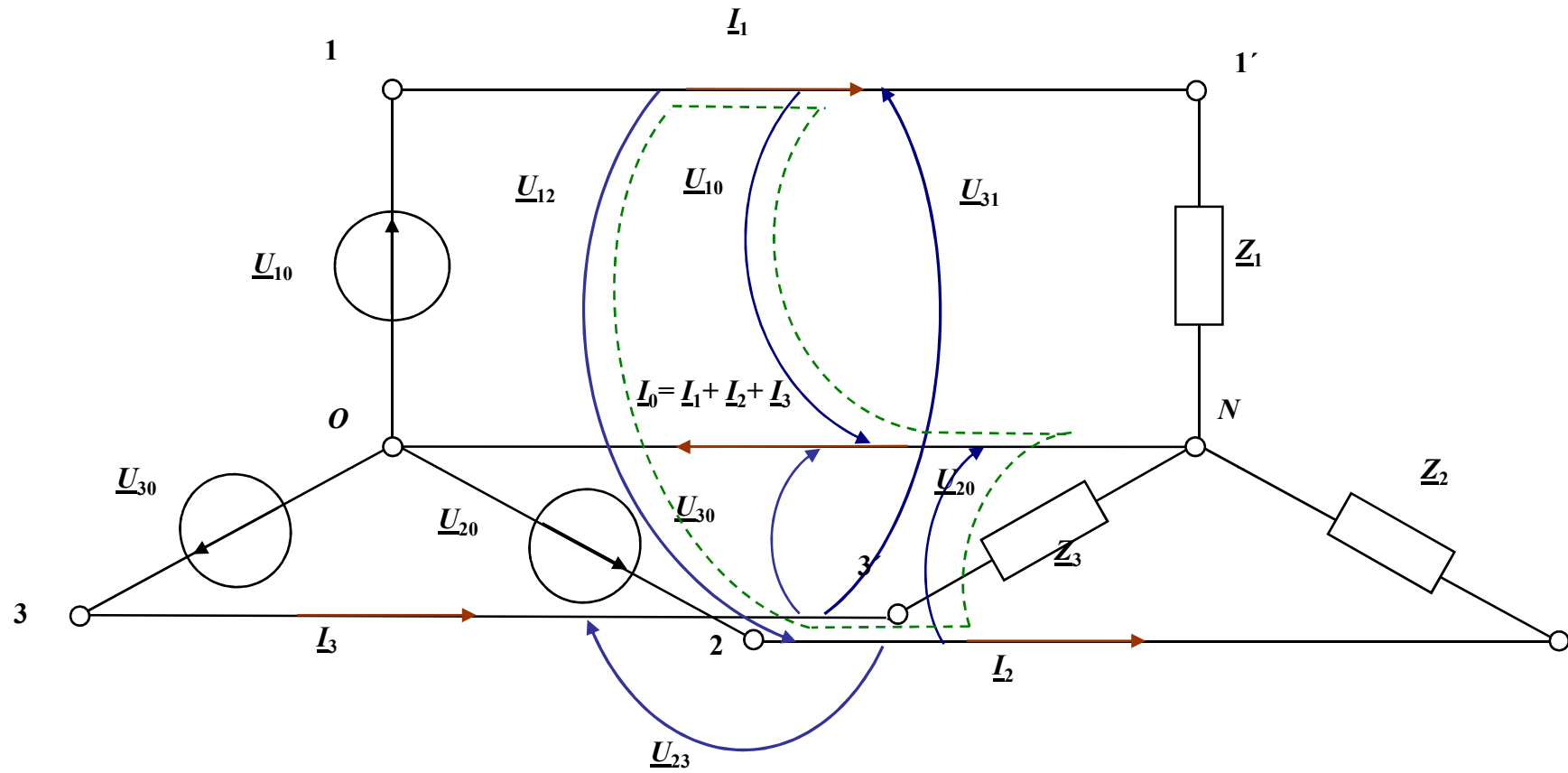

$N =$ punctul de nul al receptorului

$O =$ punctul de nul al generatorului

Conductorul care leagă cele 2 puncte = conductor de nul al rețelei sau nul de lucru al rețelei.

Rețea trifazăată cu conexiune stea cu conductor neutru.

Conductoarele 1-1', 2-2', 3-3' formează linia de alimentare trifazată iar curenții care străbat aceste conductoare poartă denumirea de curenți de linie.

Conductoarele: 1'-N, 2'-N, 3'-N = faze ale receptorului

Conductoarele: 1-0, 2-0, 3-0 = faze ale generatorului

Curenții care străbat conductoarele de fază = curenți de fază.

Curenții de linie se notează cu " I_l ".

Curenții de fază se notează cu " I_f ".

În cazul unei rețele cu **conexiune stea** se observă că curenții de linie sunt egali cu curenții de fază.

$$I_l = I_f$$

Tensiuni de fază = tensiuni măsurate între un conductor de linie și conductorul de nul: U_f

$$\underline{U}_{10}, \underline{U}_{20}, \underline{U}_{30}$$

Tensiuni de linie = tensiuni măsurate între 2 conductoare de linie: U_l

$$\underline{U}_{12}, \underline{U}_{23}, \underline{U}_{31}$$

Din teorema a doua a lui Kirchhoff rezultă: $\underline{U}_{12} + \underline{U}_{20} - \underline{U}_{10} = 0$

Analog, rezultă relațiile de legătură între tensiunile de linie și cele de fază:

$$\begin{cases} \underline{U}_{12} = \underline{U}_{10} - \underline{U}_{20} \\ \underline{U}_{23} = \underline{U}_{20} - \underline{U}_{30} \\ \underline{U}_{31} = \underline{U}_{30} - \underline{U}_{10} \end{cases} \quad \underline{U}_{12} + \underline{U}_{23} + \underline{U}_{31} = 0$$

Suma tensiunilor de linie este identic nulă în orice moment.

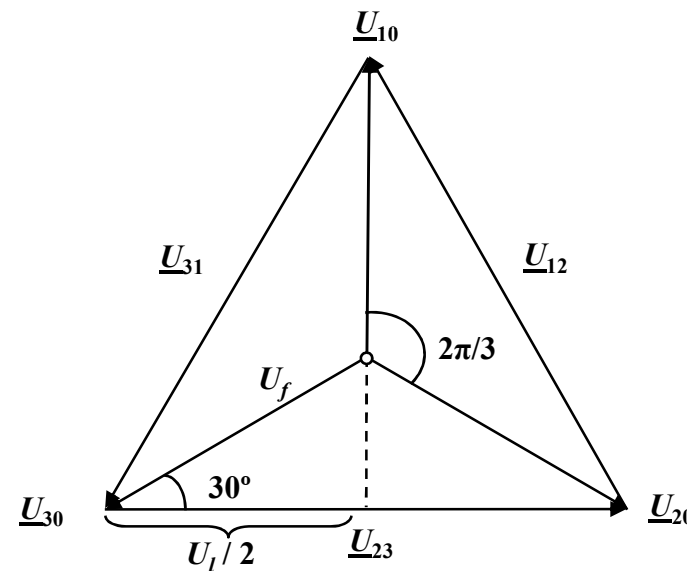
Presupunem că tensiunile de fază formează un sistem trifazat simetric direct sau invers:

În acest caz, fazorii tensiunilor de linie formează un triunghi echilateral:

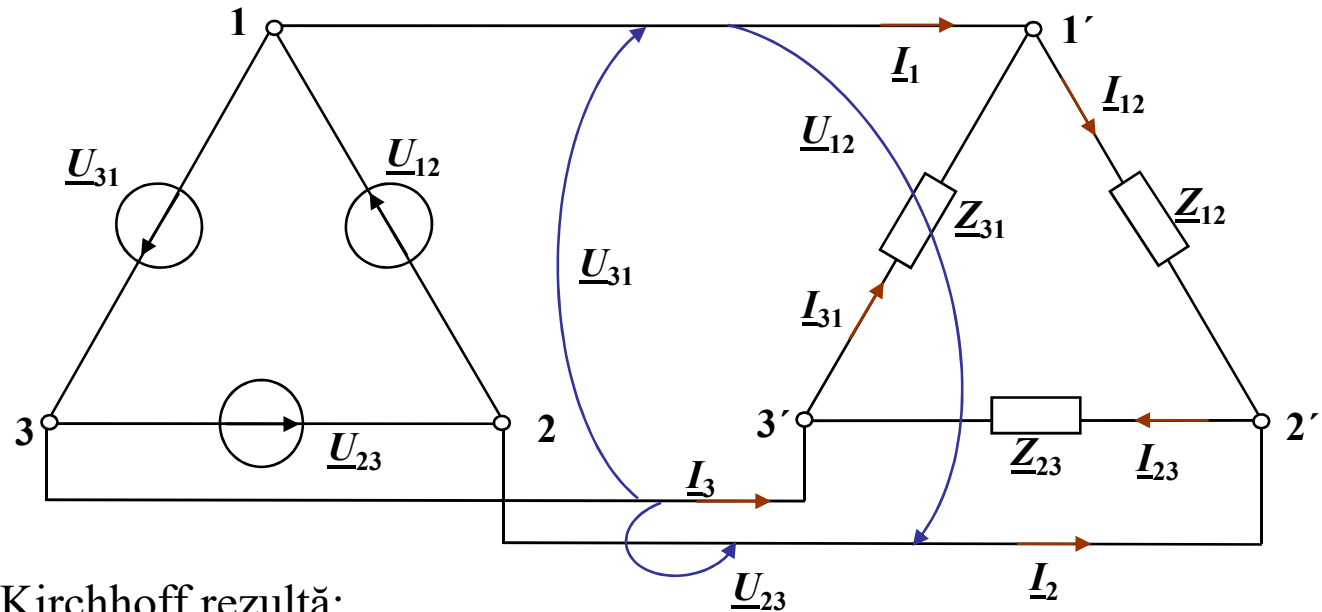
$$\cos 30^\circ = \frac{U_l}{U_f} \quad \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{U_l}{2U_f}$$

$$U_l = \sqrt{3} U_f$$

a doua relație care caracterizează conexiunea stea; relația este valabilă doar în cazul unui sistem trifazat simetric.

Conexiune triunghi

Din teorema întâi a lui Kirchhoff rezultă:

$$\begin{cases} \underline{I}_1 = \underline{I}_{12} - \underline{I}_{31} \\ \underline{I}_2 = \underline{I}_{23} - \underline{I}_{12} \\ \underline{I}_3 = \underline{I}_{31} - \underline{I}_{23} \end{cases}$$

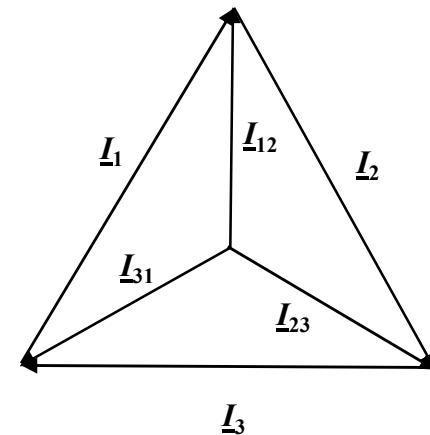
$$\underline{I}_1 + \underline{I}_2 + \underline{I}_3 = 0$$

Suma curenților de linie este identic nulă în orice moment.

Presupunem că sistemul curenților de fază este simetric direct sau invers. Atunci:

$$I_l = \sqrt{3} I_f$$

$$U_l = U_f$$

Calculul rețelelor trifazate

A calcula o rețea trifazată = a determina curenții prin cele 3 faze cunoscând tensiunile aplicate și impedanțele receptorului.

Referitor la tensiunile aplicate pot intreprinde următoarele două situații:

- sistem de tensiuni trifazat **simetric**, direct sau invers;
- sistem de tensiuni trifazat **nesimetric**, direct sau invers.

Pentru fiecare din cele două situații anterioare:

- Receptorul poate fi: **echilibrat** sau **dezechilibrat**
- Conexiunea poate fi: **stea** sau **triunghi**

Sistem simetric, receptor echilibrat, conexiune stea

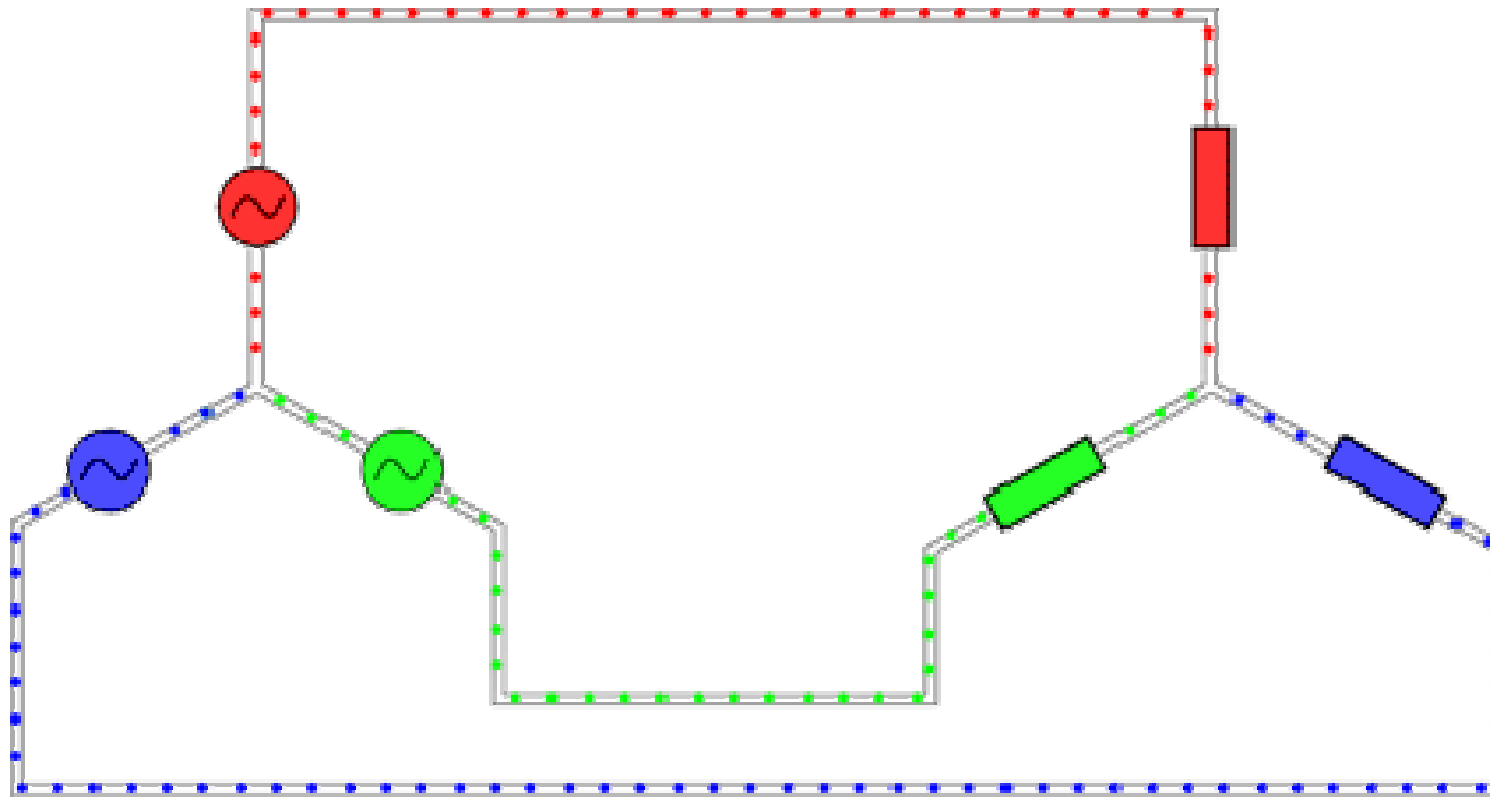
În acest caz cele 3 faze sunt identice și pentru rezolvarea relației este suficientă determinarea curentului pentru una dintre faze (de regulă, prima fază).

Pentru celelalte faze, curenții vor avea aceeași valoare dar vor fi defazați cu $\frac{2\pi}{3}$ în ordinea specificată de sistemul de tensiuni aplicat.

Dacă se aplică un sistem de tensiune simetric direct, curenții vor forma de asemenea un sistem direct.

În cazul în care conexiunea este triunghi, se face o transfigurare la stea și se reduce modul de rezolvare la situația anterioară.

Linie de alimentare trifazată

Generator trifazat
simetric

Receptor trifazat
echilibrat

	L1	L2	L3	Neutral	Ground / Protective Earth
United States (common practice)	Black	Red	Blue	White or Gray	Green, Green/yellow striped or a bare copper wire
United States (alternative practice)	Brown	Orange (Delta) or Violet (Wye)	Yellow	Gray or White	Green
Canada (mandatory)	Red	Black	Blue	White	Green (or bare copper)
Canada (isolated three-phase installations)	Orange	Brown	Yellow	White	Green
European Union, and all countries who use European CENELEC standards April 2004 (IEC 60446), Hong Kong from July 2007	Brown	Black	Grey	Blue	Green/yellow striped
Older European (IEC 60446, varies by country)	Black or brown	Black or brown	Black or brown	Blue	Green/yellow striped
UK until April 2006, Hong Kong until April 2009, South Africa, Malaysia	Red	Yellow	Blue	Black	Green/yellow striped (green on installations approx. before 1970)
Pakistan	Red	Yellow	Blue	Black	Green
India	Red	Yellow	Blue	Black	Green
Australia and New Zealand (per AS/NZS 3000:2007 Figure 3.2)	Red	White (prev. yellow)	Dark Blue	Black	Green/yellow striped (green on very old installations)
People's Republic of China (per GB 50303-2002 Section 15.2.2)	Yellow	Green	Red	Light Blue	Green/yellow striped

Sistem simetric, receptor dezechilibrat, conexiune stea

Impedanța liniei de alimentare:

$$\underline{Z}_l = R_l + jX_l$$

$$R_l = l \cdot r \quad X_l = l \cdot x$$

r – rezistență specifică

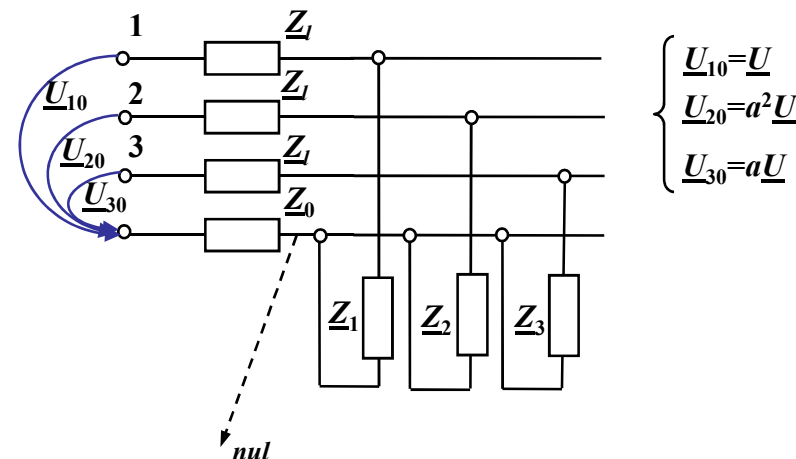
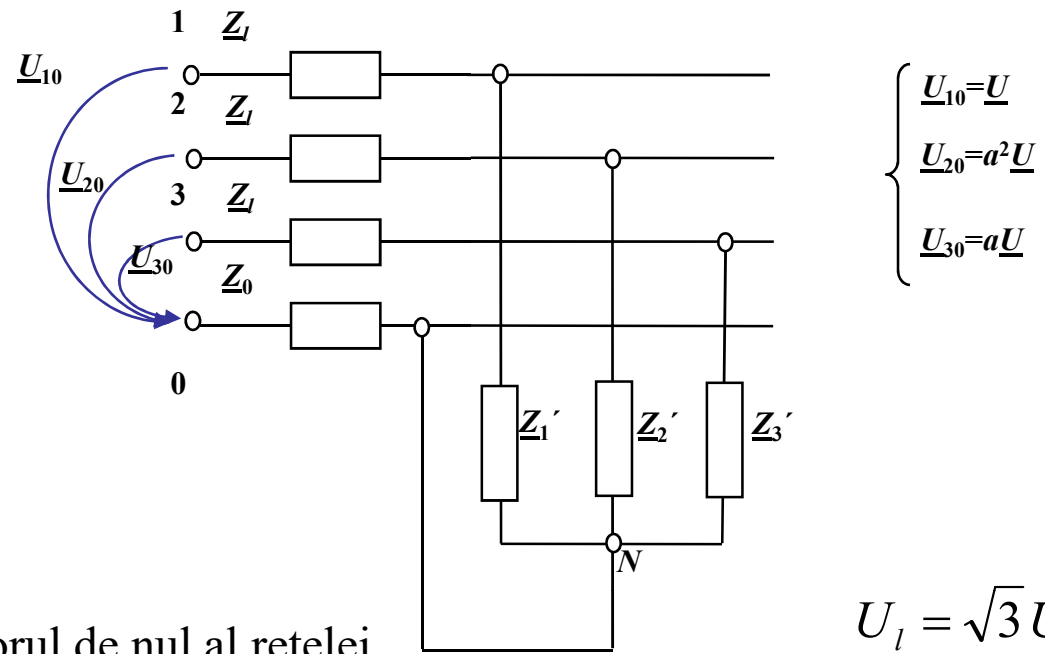
x – reactanță specifică

Dacă legătura de la N la conductorul de nul al rețelei este realizată: $\Rightarrow$ conexiune stea cu fir neutru

Dacă nu: $\Rightarrow$ conexiune stea fără fir neutru.

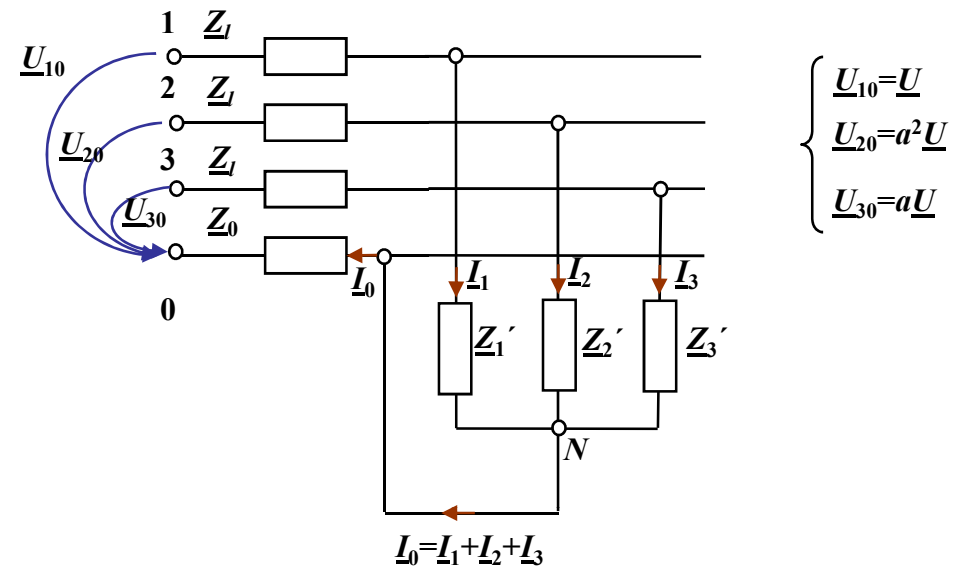
Un receptor monofazat se conectează între o fază și conductorul de nul:

Dacă sunt mai multe receptoare monofazate ele se leagă astfel încât să se echilibreze sistemul.

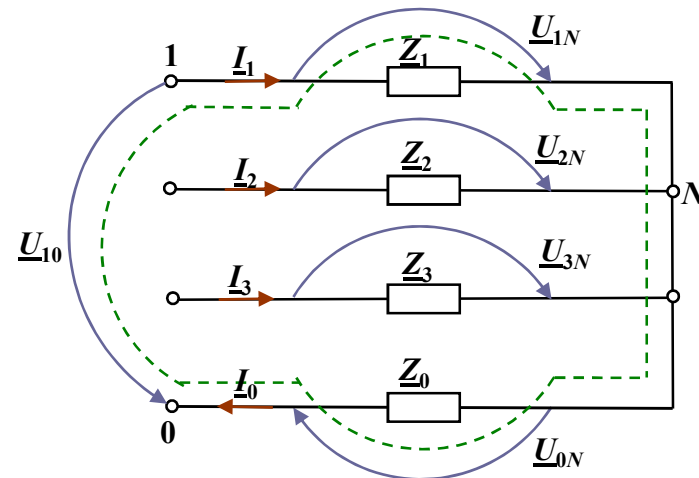

Presupunem cazul în care legătura de la punctul de nul al receptorului la conductorul de nul al rețelei este realizată:

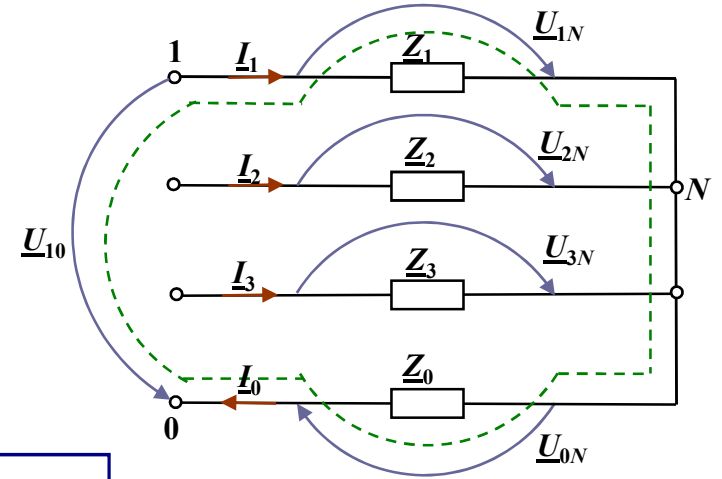
Schema echivalentă simplificată:

$$(1) \quad \begin{cases} \underline{I}_1 = \underline{Y}_1 \underline{U}_{1N} \\ \underline{I}_2 = \underline{Y}_2 \underline{U}_{2N} \\ \underline{I}_3 = \underline{Y}_3 \underline{U}_{3N} \\ \underline{I}_0 = \underline{Y}_0 \underline{U}_{N0} \end{cases}$$

$$\underline{Z}_1 = \frac{1}{\underline{Y}_1} \quad \underline{Z}_3 = \frac{1}{\underline{Y}_3}$$

$$\underline{Z}_2 = \frac{1}{\underline{Y}_2} \quad \underline{Z}_0 = \frac{1}{\underline{Y}_0}$$

$$\begin{cases} \underline{U}_{10} = \underline{U}_{1N} + \underline{U}_{N0} \\ \underline{U}_{20} = \underline{U}_{2N} + \underline{U}_{N0} \\ \underline{U}_{30} = \underline{U}_{3N} + \underline{U}_{N0} \end{cases}$$

 $\Rightarrow$
 (2)

$$\begin{cases} \underline{U}_{1N} = \underline{U}_{10} - \underline{U}_{N0} \\ \underline{U}_{2N} = \underline{U}_{20} - \underline{U}_{N0} \\ \underline{U}_{3N} = \underline{U}_{30} - \underline{U}_{N0} \end{cases}$$

$$\begin{cases} \underline{U}_{10} = \underline{U} \\ \underline{U}_{20} = a^2 \underline{U} \\ \underline{U}_{30} = a \underline{U} \end{cases}$$

$$\underline{U}_{N0} = ?$$

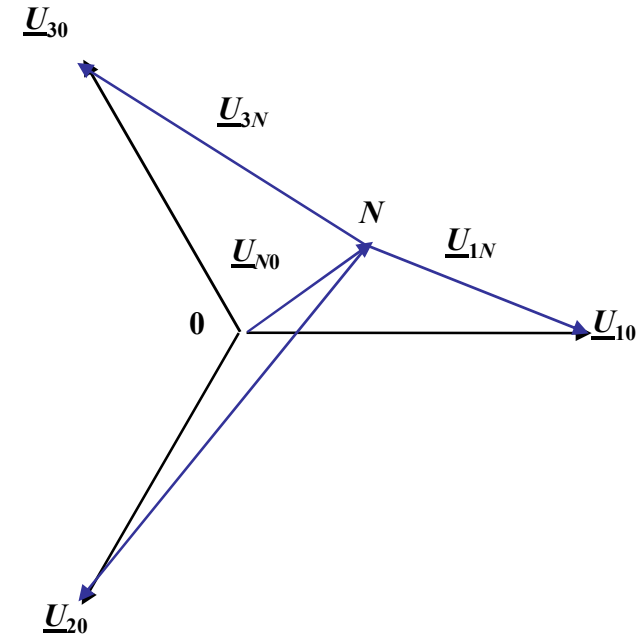
$$\underline{I}_0 = \underline{I}_1 + \underline{I}_2 + \underline{I}_3 \quad \Rightarrow \quad \underline{Y}_0 \underline{U}_{N0} = \underline{Y}_1 (\underline{U}_{10} - \underline{U}_{N0}) + \underline{Y}_2 (\underline{U}_{20} - \underline{U}_{N0}) + \underline{Y}_3 (\underline{U}_{30} - \underline{U}_{N0})$$

 (3)

$$\underline{U}_{N0} = \frac{\underline{Y}_1 \underline{U}_{10} + \underline{Y}_2 \underline{U}_{20} + \underline{Y}_3 \underline{U}_{30}}{\underline{Y}_1 + \underline{Y}_2 + \underline{Y}_3 + \underline{Y}_0}$$

Procedura de rezolvare va fi următoarea:

- se determină $\underline{U}_{N0}$ cu relația (3)
- se calculează $\underline{U}_{1N}, \underline{U}_{2N}, \underline{U}_{3N}$ cu relațiile (2)
- curenții se calculează cu relațiile (1)
- $\underline{U}_{N0}$ poartă denumirea de **deplasare a nulului**

$\underline{U}_{N0} \neq 0 \Rightarrow$ nulul receptorului nu coincide cu nulul generatorului $\Rightarrow$ cădere de tensiune între 0 și N .

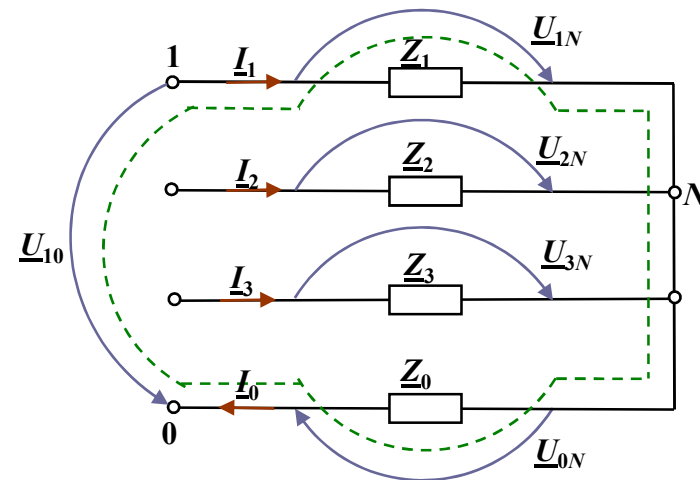
Deplasarea nulului trebuie să fie cât mai mică.

$\underline{U}_{1N}, \underline{U}_{2N}, \underline{U}_{3N}$: formează un sistem trifazat nesimetric

Dacă receptorul este dezechilibrat tensiunile care se aplică pe fazele receptorului nu mai sunt egale $\Rightarrow$ o proastă funcționare a receptorului.

Cu cât $\underline{U}_{N0}$ este mai mare cu atât nesimetria sistemului de tensiuni $\underline{U}_{1N}, \underline{U}_{2N}, \underline{U}_{3N}$ este mai mare.

Calculul puterilor.

Se însumează puterile complexe pe fiecare fază:

$$\underline{S} = \underline{U}_{1N} \underline{I}_1^* + \underline{U}_{2N} \underline{I}_2^* + \underline{U}_{3N} \underline{I}_3^* + \underline{U}_{N0} \underline{I}_0^*$$

$$\underline{I}_0 = \underline{I}_1 + \underline{I}_2 + \underline{I}_3$$

$$\underline{S} = \underbrace{(\underline{U}_{1N} + \underline{U}_{N0})}_{\underline{U}_{10}} \underline{I}_1^* + \underbrace{(\underline{U}_{2N} + \underline{U}_{N0})}_{\underline{U}_{20}} \underline{I}_2^* + \underbrace{(\underline{U}_{3N} + \underline{U}_{N0})}_{\underline{U}_{30}} \underline{I}_3^*$$

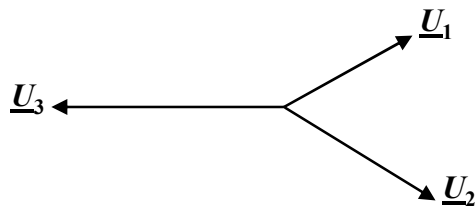
$$(4) \quad \underline{S} = \underline{U}_{10} \underline{I}_1^* + \underline{U}_{20} \underline{I}_2^* + \underline{U}_{30} \underline{I}_3^*$$

Relația (4) este valabilă și în cazul în care legătura la nul este întreruptă deci și în cazul conexiunii în triunghi.

Receptor echilibrat, sistem de tensiuni nesimetric

Metoda de rezolvare în această situație este **metoda componentelor simetrice**

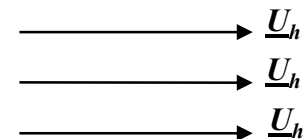
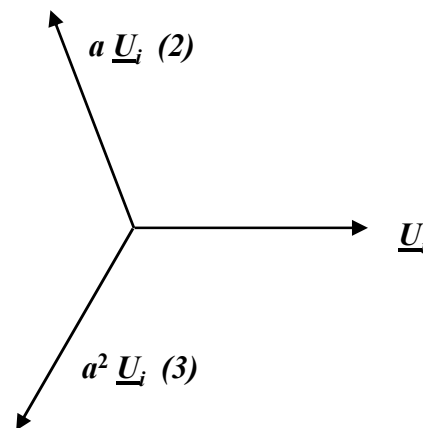
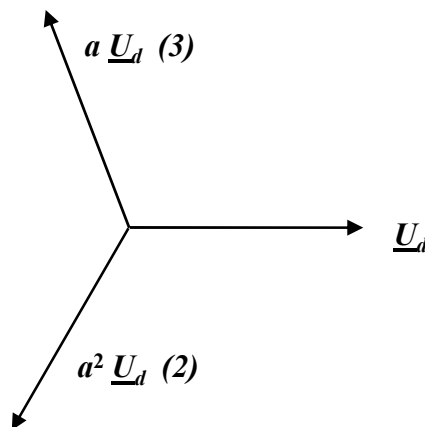
Orice sistem trifazat nesimetric poate fi descompus în 3 sisteme trifazate simetrice.

1 Sistem simetric direct $\underline{U}_d, a^2 \underline{U}_d, a \underline{U}_d$

2 Sistem simetric invers $\underline{U}_i, a \underline{U}_i, a^2 \underline{U}_i$

3 Sistem omopolar $\underline{U}_h, \underline{U}_h, \underline{U}_h$

$$\begin{cases} \underline{U}_1 = \underline{U}_h + \underline{U}_d + \underline{U}_i \\ \underline{U}_2 = \underline{U}_h + a^2 \underline{U}_d + a \underline{U}_i \\ \underline{U}_3 = \underline{U}_h + a \underline{U}_d + a^2 \underline{U}_i \end{cases}$$

$$\begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a^2 & a \\ 1 & a & a^2 \end{vmatrix} = a^4 + a + a - a^2 - a^2 - a^2 = 3(a - a^2) = 3 \left(-\frac{1}{2} + j \frac{\sqrt{3}}{2} + \frac{1}{2} + j \frac{\sqrt{3}}{2} \right) = 3\sqrt{3}j \neq 0$$

$$\underline{U}_1 + \underline{U}_2 + \underline{U}_3 = 3\underline{U}_h + \underbrace{\underline{U}_d(1 + a^2 + a)}_0 + \underbrace{\underline{U}_i(1 + a + a^2)}_0$$

$$\underline{U}_h = \frac{1}{3}(\underline{U}_1 + \underline{U}_2 + \underline{U}_3)$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \underline{U}_1 = \underline{U}_h + \underline{U}_d + \underline{U}_i \\ \underline{U}_2 = \underline{U}_h + a^2 \underline{U}_d + a \underline{U}_i \\ \underline{U}_3 = \underline{U}_h + a \underline{U}_d + a^2 \underline{U}_i \end{array} \right| \begin{array}{l} 1 \\ a \\ a^2 \end{array}$$

$$\underline{U}_1 + a \underline{U}_2 + a^3 \underline{U}_3 = \underbrace{\underline{U}_h (1 + a + a^2)}_0 + \underbrace{\underline{U}_d (1 + a^3 + a^3)}_3 + \underbrace{\underline{U}_i (1 + a^2 + a^4)}_0$$

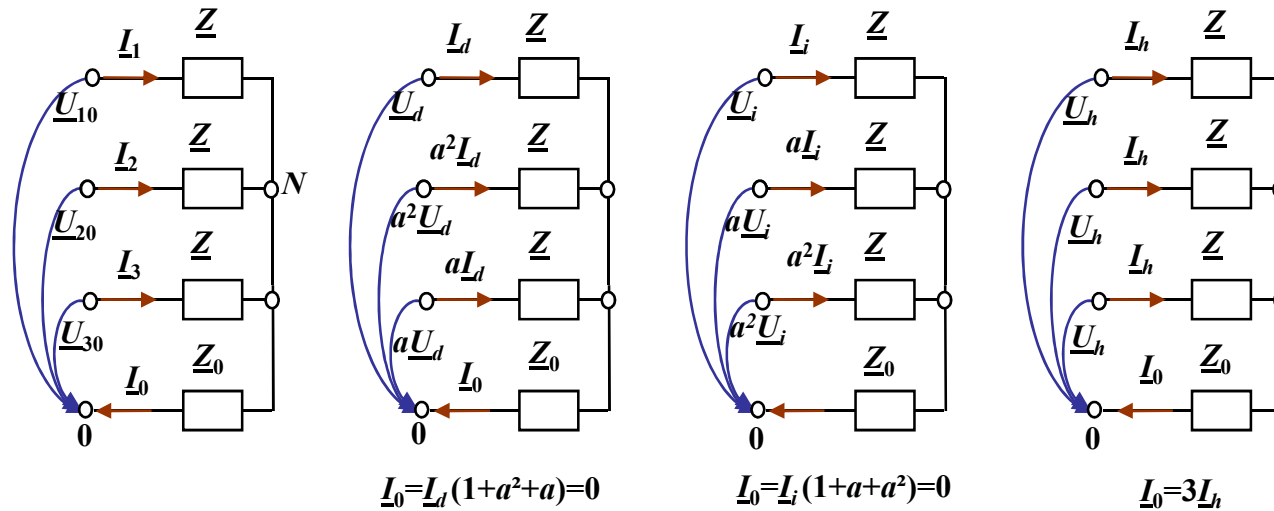
$$\underline{U}_d = \frac{1}{3} (\underline{U}_1 + a \underline{U}_2 + a^2 \underline{U}_3)$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \underline{U}_1 = \underline{U}_h + \underline{U}_d + \underline{U}_i \\ \underline{U}_2 = \underline{U}_h + a^2 \underline{U}_d + a \underline{U}_i \\ \underline{U}_3 = \underline{U}_h + a \underline{U}_d + a^2 \underline{U}_i \end{array} \right| \begin{array}{l} 1 \\ a^2 \\ a \end{array}$$

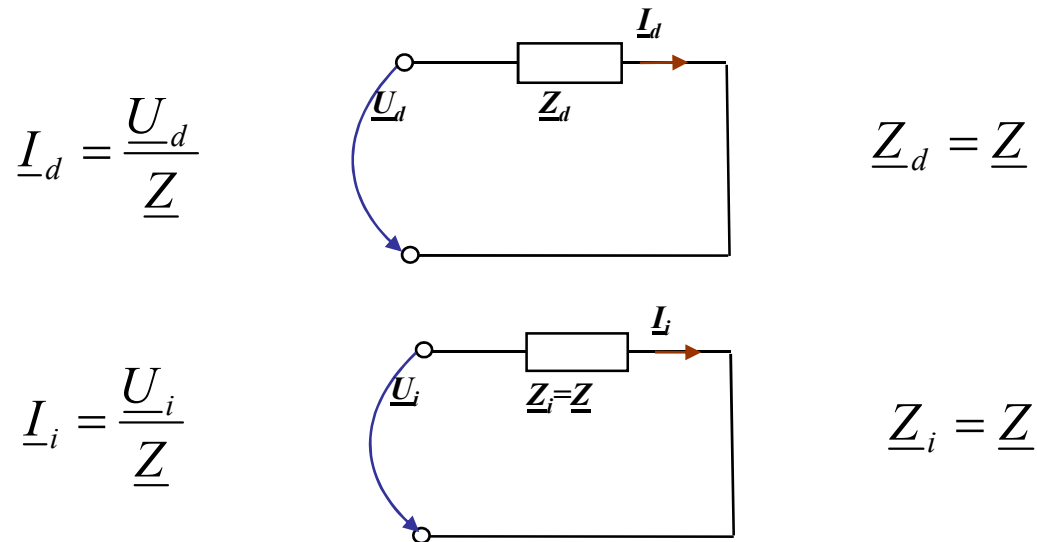
$$\underline{U}_1 + a^2 \underline{U}_2 + a \underline{U}_3 = \underbrace{\underline{U}_h (1 + a^2 + a)}_0 + \underbrace{\underline{U}_d (1 + a^4 + a^2)}_0 + \underbrace{\underline{U}_i (1 + a^3 + a^3)}_3$$

$$\underline{U}_i = \frac{1}{3} (\underline{U}_1 + a^2 \underline{U}_2 + a \underline{U}_3)$$

Se consideră un receptor echilibrat cu conexiune stea cu conductor neutru fără cuplaje magnetice între faze.

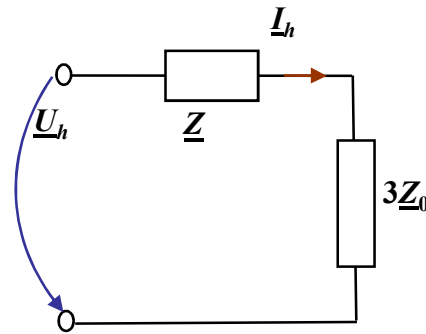
Se determină componentele simetrice ale curenților descompunând rețeaua în 3 sisteme (teorema superpoziției); sistemele fiind echilibrate curenții formează sisteme trifazate simetrice.

$$0 = \underline{Z}\underline{I}_h + \underline{Z}_0 3\underline{I}_h - \underline{U}_h$$

$$\underline{I}_h = \frac{\underline{U}_h}{\underline{Z} + 3\underline{Z}_0}$$

$$\underline{Z}_h = \frac{\underline{U}_h}{\underline{I}_h} = \underline{Z} + 3\underline{Z}_0$$

$$\underline{Z}_h = \underline{Z} + 3\underline{Z}_0$$

$\underline{I}_1, \quad \underline{I}_2, \quad \underline{I}_3$ se obțin cu relațiile :

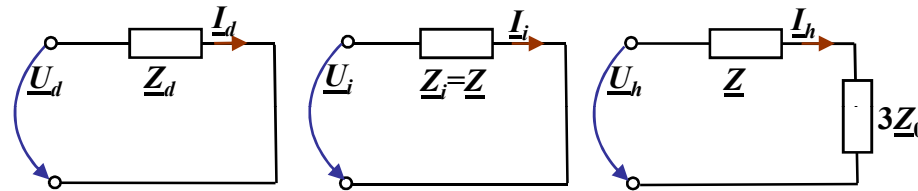
$$\left\{ \begin{array}{l} \underline{I}_1 = \underline{I}_d + \underline{I}_i + \underline{I}_h \\ \underline{I}_2 = a^2 \underline{I}_d + a \underline{I}_i + \underline{I}_h \\ \underline{I}_3 = a \underline{I}_d + a^2 \underline{I}_i + \underline{I}_h \\ \underline{I}_0 = 3\underline{I}_h \end{array} \right.$$

Etapele de rezolvare:

1. Determinarea componentelor simetrice ale sistemului de tensiuni aplicat rețelei:

$$\underline{U}_h, \quad \underline{U}_d, \quad \underline{U}_i$$

2. Determinarea componentelor simetrice ale curenților prin rezolvarea celor trei scheme monofazate:

$$\underline{Z}_d = \underline{Z} \qquad \underline{Z}_i = \underline{Z} \qquad \underline{Z}_h = \underline{Z} + 3\underline{Z}_0$$

3. Determinarea curenților cu relațiile

$$\begin{cases} \underline{I}_1 = \underline{I}_d + \underline{I}_i + \underline{I}_h \\ \underline{I}_2 = a^2 \underline{I}_d + a \underline{I}_i + \underline{I}_h \\ \underline{I}_3 = a \underline{I}_d + a^2 \underline{I}_i + \underline{I}_h \\ \underline{I}_0 = 3\underline{I}_h \end{cases}$$

Puterea absorbită de la rețea exprimată în funcție de componentele simetrice ale tensiunilor și curenților

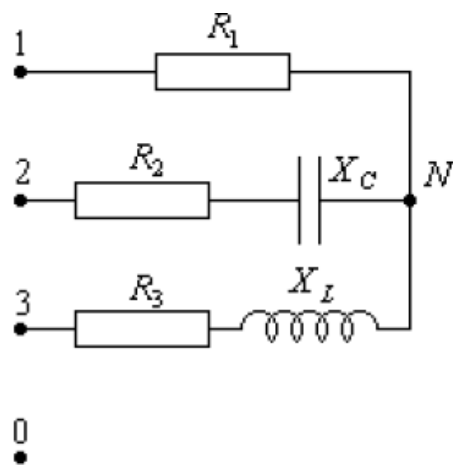
$$(a^2)^* = a$$

$$(a)^* = a^2$$

$$\begin{aligned}\underline{S} &= \underline{U}_{10} \underline{I}_1^* + \underline{U}_{20} \underline{I}_2^* + \underline{U}_{30} \underline{I}_3^* = \\ &= (\underline{U}_h + \underline{U}_d + \underline{U}_i) \underline{I}_1^* + (\underline{U}_h + a^2 \underline{U}_d + a \underline{U}_i) \underline{I}_2^* + (\underline{U}_h + a \underline{U}_d + a^2 \underline{U}_i) \underline{I}_3^* \\ &= \underline{U}_h (\underline{I}_1^* + \underline{I}_2^* + \underline{I}_3^*) + \underline{U}_d (\underline{I}_1^* + a^2 \underline{I}_2^* + a \underline{I}_3^*) + \underline{U}_i (\underline{I}_1^* + a \underline{I}_2^* + a^2 \underline{I}_3^*) = \\ &= \underline{U}_h 3 \underline{I}_h^* + \underline{U}_d 3 \underline{I}_d^* + \underline{U}_i 3 \underline{I}_i^* = \\ &= 3 (\underline{U}_d \underline{I}_d^* + \underline{U}_i \underline{I}_i^* + \underline{U}_h \underline{I}_h^*)\end{aligned}$$

$$\underline{S} = 3 (\underline{U}_d \underline{I}_d^* + \underline{U}_i \underline{I}_i^* + \underline{U}_h \underline{I}_h^*)$$

Probleme propuse:

Se dau:

$$U_f = 120V, R_1 = 8\Omega, R_2 = R_3 = 1\Omega,$$

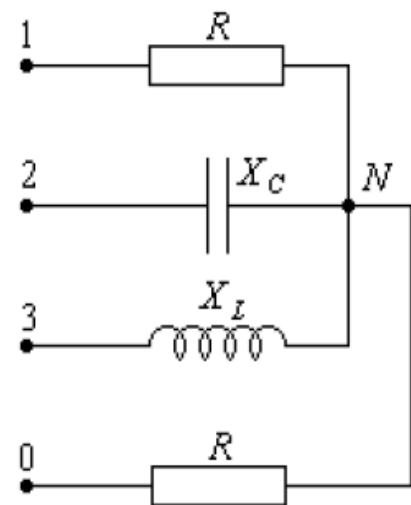
$$|X_C| = \sqrt{3}\Omega, X_L = \sqrt{3}\Omega$$

Se cer:

a) $\underline{U}_{1N}, \underline{U}_{2N}, \underline{U}_{3N}$

b) $\underline{I}_1, \underline{I}_2, \underline{I}_3$ și $i_1(t), i_2(t), i_3(t)$

c) $\underline{S}$

Se dau:

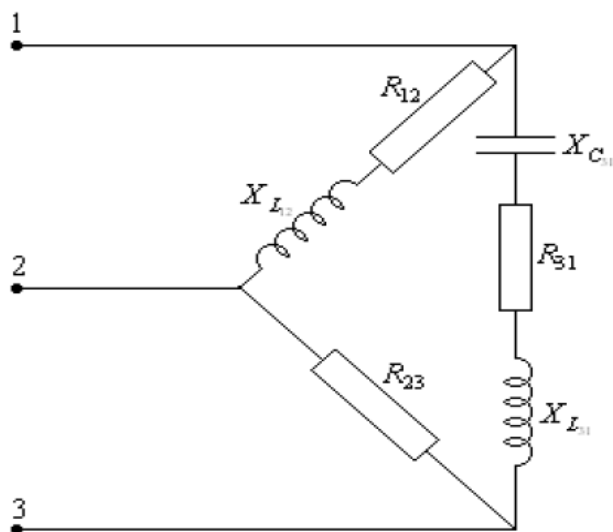
$$U_f = 120V, R = 5\Omega, X_L = |X_C| = 5 \cdot \sqrt{3}\Omega$$

Se cer:

a) $\underline{U}_{1N}, \underline{U}_{2N}, \underline{U}_{3N}$

b) $\underline{I}_1, \underline{I}_2, \underline{I}_3$ și $i_1(t), i_2(t), i_3(t)$

c) $\underline{S}$

Se dau:

$$U_l = 120V, R_{12} = R_{31} = 1\Omega, R_{23} = 2\Omega,$$

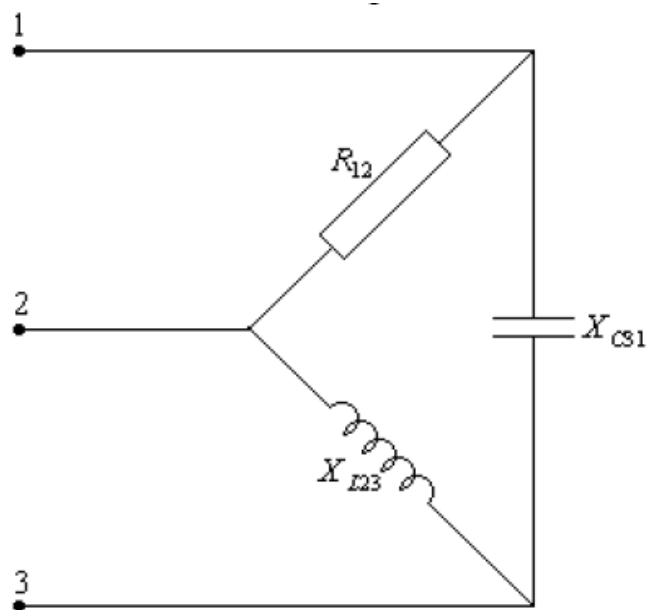
$$X_{L_{12}} = |X_{C_{31}}| = \sqrt{3}\Omega, X_{L_{31}} = 2 \cdot \sqrt{3}\Omega$$

Se cer:

a) $\underline{I}_1, \underline{I}_2, \underline{I}_3$

b) $\underline{I}_{12}, \underline{I}_{23}, \underline{I}_{31}$

c) $\underline{S}$

Se dau:

$$U_l = 120V, R_{12} = 1\Omega, X_{L_{23}} = |X_{C_{31}}| = \sqrt{3}\Omega.$$

Se cer:

a) $\underline{I}_1, \underline{I}_2, \underline{I}_3$

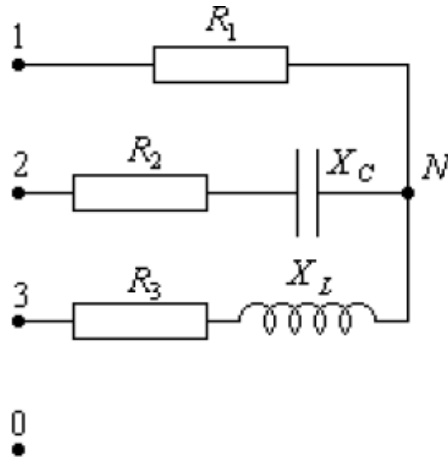
b) $\underline{I}_{12}, \underline{I}_{23}, \underline{I}_{31}$

c) $\underline{S}$

Subiecte examen

1. Conexiunea stea în rețele trifazate – desen, curenți de line/faza, tensiuni de line/faza.
2. Conexiunea triunghi în rețele trifazate – desen, curenți de line/faza, tensiuni de line/faza.

Rezolvare aplicatie 1:

Se dau:

$$U_f = 120V, R_1 = 8\Omega, R_2 = R_3 = 1\Omega,$$

$$|X_C| = \sqrt{3}\Omega, X_L = \sqrt{3}\Omega$$

Se cer:

a) $\underline{U}_{1N}, \underline{U}_{2N}, \underline{U}_{3N}$

b) $\underline{I}_1, \underline{I}_2, \underline{I}_3$ și $i_1(t), i_2(t), i_3(t)$

c) $\underline{S}$

Circuitul fiind alimentat cu tensiuni ce formează un sistem simetric, rezultă în complex tensiunile de fază:

$$u_{10}(t) = U_f \cdot \sqrt{2} \cdot \sin(\omega \cdot t) \quad \Rightarrow \quad \underline{U}_{10} = U_f = 120V$$

$$u_{20}(t) = U_f \cdot \sqrt{2} \cdot \sin\left(\omega \cdot t - \frac{2 \cdot \pi}{3}\right) \quad \Rightarrow \quad \underline{U}_{20} = U_f \cdot \left(-\frac{1}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}\right) = 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}\right)V$$

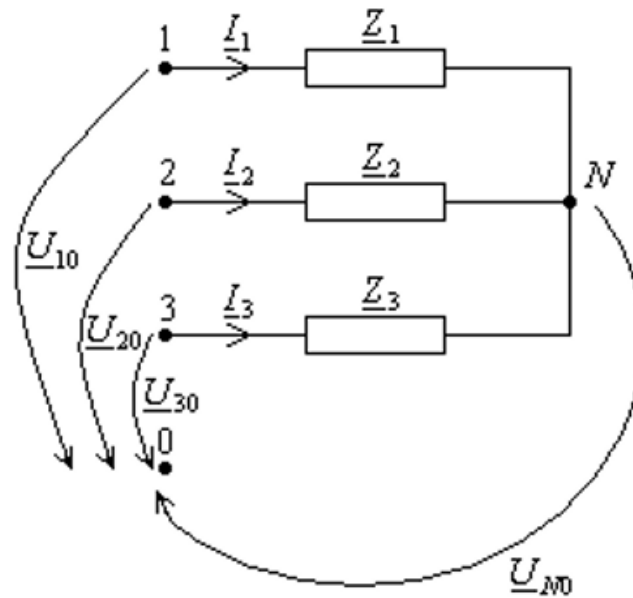
$$u_{30}(t) = U_f \cdot \sqrt{2} \cdot \sin\left(\omega \cdot t + \frac{2 \cdot \pi}{3}\right) \quad \Rightarrow \quad \underline{U}_{30} = U_f \cdot \left(-\frac{1}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}\right) = 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}\right)V$$

Calculăm impedanțele și admitanțele fazelor:

$$\underline{Z}_1 = R_1 = 8\Omega \quad \Rightarrow \underline{Y}_1 = \frac{1}{\underline{Z}_1} = \frac{1}{8}S$$

$$\underline{Z}_2 = R_2 - j \cdot X_C = 1 - j \cdot \sqrt{3}\Omega \quad \Rightarrow \underline{Y}_2 = \frac{1}{\underline{Z}_2} = \frac{1}{1 - j \cdot \sqrt{3}} = \frac{1 + j \cdot \sqrt{3}}{4}S$$

$$\underline{Z}_3 = R_3 + j \cdot X_L = 1 + j \cdot \sqrt{3}\Omega \quad \Rightarrow \underline{Y}_3 = \frac{1}{\underline{Z}_3} = \frac{1}{1 + j \cdot \sqrt{3}} = \frac{1 - j \cdot \sqrt{3}}{4}S$$

1. Calculăm deplasarea punctului neutru:

$$\begin{aligned}
 \underline{U}_{N0} &= \frac{\underline{U}_{10} \cdot \underline{Y}_1 + \underline{U}_{20} \cdot \underline{Y}_2 + \underline{U}_{30} \cdot \underline{Y}_3}{\underline{Y}_1 + \underline{Y}_2 + \underline{Y}_3 + \underline{Y}_N} = \\
 &= \frac{120 \cdot \frac{1}{8} + 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) \cdot \frac{1 + j \cdot \sqrt{3}}{4} + 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) \cdot \frac{1 - j \cdot \sqrt{3}}{4}}{\frac{1}{8} + \frac{1 + j \cdot \sqrt{3}}{4} + \frac{1 - j \cdot \sqrt{3}}{4}} = \\
 &= \frac{15 + 15 \cdot (-1 - j \cdot \sqrt{3}) \cdot (1 + j \cdot \sqrt{3}) + 15 \cdot (-1 + j \cdot \sqrt{3}) \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3})}{\frac{5}{8}} = \\
 &= \frac{8}{5} \cdot 15 \cdot [1 - (1 + 2 \cdot j \cdot \sqrt{3} - 3) - (1 - 2 \cdot j \cdot \sqrt{3} - 3)] = 120V
 \end{aligned}$$

2. Calculăm tensiunile de fază la receptor:

$$\underline{U}_{1N} = \underline{U}_{10} - \underline{U}_{N0} = 120 - 120 = 0V$$

$$\underline{U}_{2N} = \underline{U}_{20} - \underline{U}_{N0} = 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) - 120 = 120 \cdot \left(-\frac{3}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) V$$

$$\underline{U}_{3N} = \underline{U}_{30} - \underline{U}_{N0} = 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) - 120 = 120 \cdot \left(-\frac{3}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) V$$

3. Calculăm curenții din fazele receptorului $\underline{I}_1, \underline{I}_2, \underline{I}_3$:

$$\underline{I}_1 = \underline{U}_{1N} \cdot \underline{Y}_1 = 0A$$

$$\underline{I}_2 = \underline{U}_{2N} \cdot \underline{Y}_2 = 120 \cdot \left(-\frac{3}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) \cdot \frac{1+j\sqrt{3}}{4} = 15 \cdot (-3-j\sqrt{3}) \cdot (1+j\sqrt{3}) = -60 \cdot j \cdot \sqrt{3}A$$

$$\underline{I}_3 = \underline{U}_{3N} \cdot \underline{Y}_3 = 120 \cdot \left(-\frac{3}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) \cdot \frac{1-j\sqrt{3}}{4} = 15 \cdot (-3+j\sqrt{3}) \cdot (1-j\sqrt{3}) = 60 \cdot j \cdot \sqrt{3}A$$

și:

$$i_1(t) = 0A$$

$$i_2(t) = 60 \cdot \sqrt{6} \cdot \sin\left(\omega \cdot t - \frac{2 \cdot \pi}{3}\right)$$

$$i_3(t) = 60 \cdot \sqrt{6} \cdot \sin\left(\omega \cdot t + \frac{2 \cdot \pi}{3}\right)$$

$$P_c = \operatorname{Re}\{\underline{Z}_1\} \cdot I_1^2 + \operatorname{Re}\{\underline{Z}_2\} \cdot I_2^2 + \operatorname{Re}\{\underline{Z}_3\} \cdot I_3^2$$

$$Q_c = \operatorname{Im}\{\underline{Z}_1\} \cdot I_1^2 + \operatorname{Im}\{\underline{Z}_2\} \cdot I_2^2 + \operatorname{Im}\{\underline{Z}_3\} \cdot I_3^2$$

4. Verificăm bilanțul de puteri:

$$\underline{S}_b = \underline{U}_{10} \cdot \underline{I}_1^* + \underline{U}_{20} \cdot \underline{I}_2^* + \underline{U}_{30} \cdot \underline{I}_3^* =$$

$$= 120 \cdot 0 + 120 \cdot \left(-\frac{3}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) \cdot (60 \cdot j \cdot \sqrt{3}) + 120 \cdot \left(-\frac{3}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) \cdot (-60 \cdot j \cdot \sqrt{3}) =$$

$$= 0 + 60^2 \cdot (3 - j \cdot \sqrt{3}) + 60^2 \cdot (3 + j \cdot \sqrt{3}) = 6 \cdot 60^2 VA$$

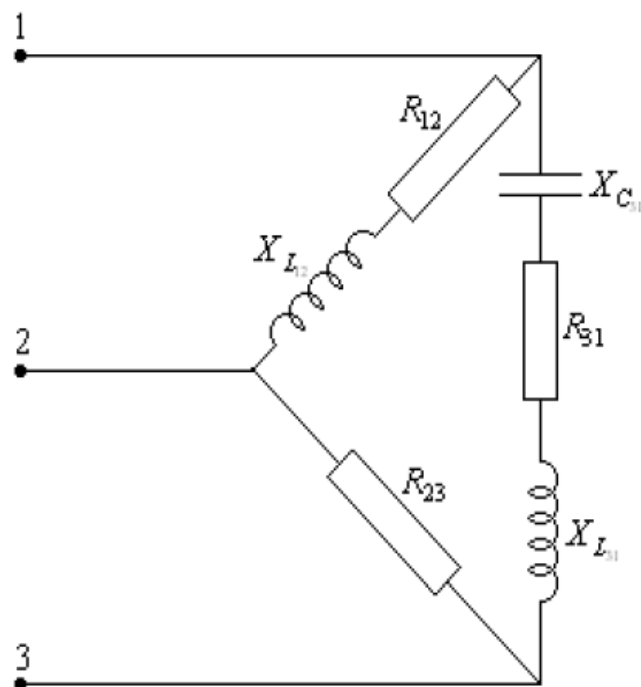
$$\underline{S}_c = \underline{Z}_1 \cdot \underline{I}_1 \cdot \underline{I}_1^* + \underline{Z}_2 \cdot \underline{I}_2 \cdot \underline{I}_2^* + \underline{Z}_3 \cdot \underline{I}_3 \cdot \underline{I}_3^* =$$

$$= 8 \cdot 0 \cdot 0 + (1 - j \cdot \sqrt{3}) \cdot (-60 \cdot j \cdot \sqrt{3}) \cdot (60 \cdot j \cdot \sqrt{3}) + (1 + j \cdot \sqrt{3}) \cdot (60 \cdot j \cdot \sqrt{3}) \cdot (-60 \cdot j \cdot \sqrt{3}) =$$

$$= 0 + 3 \cdot 60^2 \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3}) + 3 \cdot 60^2 \cdot (1 + j \cdot \sqrt{3}) = 6 \cdot 60^2 VA$$

Se observă că $\underline{S}_b = \underline{S}_c$ deci soluția este corectă.

Rezolvare aplicatie 3:

Se dau:

$$U_l = 120V, R_{12} = R_{31} = 1\Omega, R_{23} = 2\Omega,$$

$$X_{L_{12}} = |X_{C_{31}}| = \sqrt{3}\Omega, X_{L_{31}} = 2 \cdot \sqrt{3}\Omega$$

Se cer:

a) $\underline{I}_1, \underline{I}_2, \underline{I}_3$

b) $\underline{I}_{12}, \underline{I}_{23}, \underline{I}_{31}$

c) $\underline{S}$

Rezolvare:

Circuitul fiind alimentat cu tensiuni de linie ce formează un sistem simetric, rezultă în complex tensiunile de fază:

$$u_{12}(t) = U_l \cdot \sqrt{2} \cdot \sin(\omega \cdot t) \quad \Rightarrow \quad \underline{U}_{12} = U_l = 120V$$

$$u_{23}(t) = U_l \cdot \sqrt{2} \cdot \sin\left(\omega \cdot t - \frac{2 \cdot \pi}{3}\right) \quad \Rightarrow \quad \underline{U}_{23} = U_l \cdot \left(-\frac{1}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}\right) = 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}\right)V$$

$$u_{31}(t) = U_l \cdot \sqrt{2} \cdot \sin\left(\omega \cdot t + \frac{2 \cdot \pi}{3}\right) \quad \Rightarrow \quad \underline{U}_{31} = U_l \cdot \left(-\frac{1}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}\right) = 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}\right)V$$

Calculăm impedanțele fazelor:

$$\underline{Z}_{12} = R_{12} + j \cdot X_{L_{12}} = 1 + j \cdot \sqrt{3} \Omega$$

$$\underline{Z}_{23} = R_{23} = 2 \Omega$$

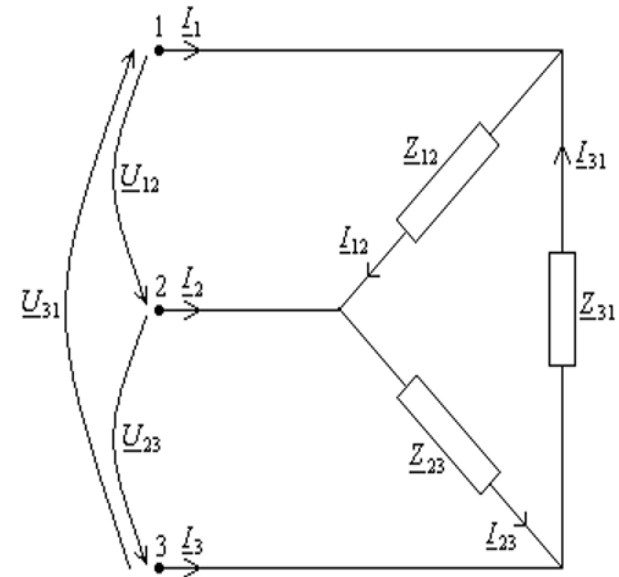
$$\underline{Z}_{31} = R_{31} + j \cdot (X_{L_{31}} - X_{C_{31}}) = 1 + j \cdot (2 \cdot \sqrt{3} - \sqrt{3}) = 1 + j \cdot \sqrt{3} \Omega$$

1. Calculăm curenții din fazele receptorului:

$$\underline{I}_{12} = \frac{\underline{U}_{12}}{\underline{Z}_{12}} = \frac{120}{1 + j \cdot \sqrt{3}} = \frac{120 \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3})}{4} = 30 \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3}) A$$

$$\underline{I}_{23} = \frac{\underline{U}_{23}}{\underline{Z}_{23}} = \frac{120 \cdot \left(-\frac{1}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right)}{2} = 30 \cdot (-1 - j \cdot \sqrt{3}) A$$

$$\underline{I}_{31} = \frac{\underline{U}_{31}}{\underline{Z}_{31}} = \frac{120 \cdot \left(-\frac{1}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right)}{1 + j \cdot \sqrt{3}} = \frac{120 \cdot (-1 + j \cdot \sqrt{3}) \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3})}{4} = 30 \cdot (1 + j \cdot \sqrt{3}) A$$

2. Calculăm curenții de linie:

$$\underline{I}_1 = \underline{I}_{12} - \underline{I}_{31} = 30 \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3}) - 30 \cdot (1 + j \cdot \sqrt{3}) = -60 \cdot j \cdot \sqrt{3} A$$

$$\underline{I}_2 = \underline{I}_{23} - \underline{I}_{12} = 30 \cdot (-1 - j \cdot \sqrt{3}) - 30 \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3}) = -60 A$$

$$\underline{I}_3 = \underline{I}_{31} - \underline{I}_{23} = 30 \cdot (1 + j \cdot \sqrt{3}) - 30 \cdot (-1 - j \cdot \sqrt{3}) = 60 + 60 \cdot j \cdot \sqrt{3} A$$

3. Verificăm bilanțul de puteri:

$$\begin{aligned} \underline{S}_b &= \underline{U}_{13} \cdot \underline{I}_1^* + \underline{U}_{23} \cdot \underline{I}_2^* = (-\underline{U}_{31}) \cdot \underline{I}_1^* + \underline{U}_{23} \cdot \underline{I}_2^* = \\ &= -120 \cdot \left(-\frac{1}{2} + j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) \cdot 60 \cdot j \cdot \sqrt{3} + 120 \cdot \left(-\frac{1}{2} - j \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \right) \cdot (-60) = \\ &= 60^2 \cdot \left[(1 - j \cdot \sqrt{3}) \cdot j \cdot \sqrt{3} + (1 + j \cdot \sqrt{3}) \right] = 60^2 \cdot [j \cdot \sqrt{3} + 3 + 1 + j \cdot \sqrt{3}] = 2 \cdot 60^2 \cdot [2 + j \cdot \sqrt{3}] VA \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \underline{S}_c &= \underline{Z}_{12} \cdot \underline{I}_{12} \cdot \underline{I}_{12}^* + \underline{Z}_{23} \cdot \underline{I}_{23} \cdot \underline{I}_{23}^* + \underline{Z}_{31} \cdot \underline{I}_{31} \cdot \underline{I}_{31}^* = \\ &= (1 + j \cdot \sqrt{3}) \cdot 30 \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3}) \cdot 30 \cdot (1 + j \cdot \sqrt{3}) + 2 \cdot 30 \cdot (-1 - j \cdot \sqrt{3}) \cdot 30 \cdot (-1 + j \cdot \sqrt{3}) + \\ &+ (1 + j \cdot \sqrt{3}) \cdot 30 \cdot (1 + j \cdot \sqrt{3}) \cdot 30 \cdot (1 - j \cdot \sqrt{3}) = \\ &= 30^2 \cdot \left[(1 + j \cdot \sqrt{3}) \cdot 4 + 2 \cdot 4 + (1 + j \cdot \sqrt{3}) \cdot 4 \right] = 8 \cdot 30^2 \cdot (2 + j \cdot \sqrt{3}) = 2 \cdot 60^2 \cdot (2 + j \cdot \sqrt{3}) VA \end{aligned}$$

Se observă că $\underline{S}_b = \underline{S}_c$ deci soluția este corectă.